

Sygn. akt II KK 114/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Anna Janczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna
w sprawie **M. M.**

skazanego z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 30 listopada 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z dnia 26 lipca 2021 r., sygn. akt II AKa 154/20

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 11 marca 2020 r., sygn. akt IV K 174/19,

1) oddala kasację uznając ją za oczywiście bezzasadną,

2) kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża

skazanego – M. M.

UZASADNIENIE

M. M. wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 11 marca 2020r. w sprawie sygn. akt IV K 174/19 został uznany za winnego tego, że:

- w okresie od 10 marca do 18 października 2016 roku w B., Ł. i S., działając wspólnie i w porozumieniu (z innym ustalonym sprawcą – dopisek SN), w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru oszukańczego osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadzili i usiłowali doprowadzić pracowników banków do zawarcia z M. D. sześciu niekorzystnych umów kredytowych, w ten

sposób, iż zataili brak zamiaru i możliwości spłat rat a warunkującą możliwość zawarcia umów zdolność spłacania rat upozorowali, składając z wnioskami kredytowymi nierzetelne i podrobione faktury mające dokumentować otrzymanie znacznych kwot za dostarczanie tuczników do zakładu „M.” w O., w wyniku czego miano im wypłacić łącznie kwotę 200.000 zł oraz wypłacono łącznie kwotę 605.593,66 zł stanowiące mienie znacznej wartości, i tak:

1/ 10 marca 2016 roku w Ł. doprowadzili pracowników Banku, którego następcą jest Bank.1, do zawarcia umowy o kredyt gotówkowy nr [...] w kwocie 184.640 zł, z której: spłacili łącznie 29.258,23 zł,

2/ 15 czerwca 2016 roku w Ł. doprowadzili pracowników Bank.1, którego następcą jest Bank.1, do zawarcia umowy pożyczki o nr [...] w kwocie 134.968,55 zł, i z której spłacili łącznie 14.209,13 zł,

3/ 20 czerwca 2016 roku w Ł. doprowadzili pracowników Bank.2, którego następcą jest Bank.3, do zawarcia umowy kredytowej nr [...] na cele konsumpcyjne w kwocie 153.275, 11 zł, z której spłacili łącznie 15.650 zł,

4/ 14 września 2016 roku w B. usiłowali doprowadzić pracowników Bank.4 do zawarcia niekorzystnej umowy o kredyt gotówkowy w kwocie 50.000 zł, lecz zamierzonego celu nie osiągnęli, gdyż bank odmówił udzielenia kredytu, ponieważ ustalił, że dokumenty złożone z wnioskiem nr [...] nie były kompletne a wnioskujący zaciągnął i inne kredyty,

5/ 4 października 2016 roku w Ł. doprowadzili pracowników Banku, którego następcą jest Bank.1, do zawarcia niekorzystnej umowy o kredyt gotówkowy nr [...]1 w kwocie 132.710 zł, z której spłacili łącznie 8.825 zł,

6/ 18 października 2016 roku w S. usiłowali doprowadzić pracowników Bank.4 do zawarcia niekorzystnej umowy o kredyt konsumencki w kwocie 150.000 zł, lecz zamierzonego celu nie osiągnęli, gdyż bank odmówił udzielenia kredytu, po ustaleniu nierzetelności, złożonych z wnioskiem nr [...]1 faktur, które nie były opłacone,

tj. popełnienia przestępstwa z art. 294§1 k.k. w zw. z art. 286 §1 kk w zb. z art. 297§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 §1 k.k.

Za to wymierzono mu karę 4 lat pozbawienia wolności i na podst. art. 46§1 k.k. zobowiązano do solidarnego naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych: [...] Banku SA – kwoty 137.625,11 zł oraz na rzecz Bank.1 kwoty - 400.025,64 zł.

Wyrok zaskarżył apelacją obrońca oskarżonego podnosząc w niej zarzuty:

- obrazy przepisów prawa materialnego, tj. art. 286§1 k.k. poprzez przypisanie oskarżonemu czynu z art. 286 §1 k.k., polegającego na wprowadzeniu

Banków co do wykorzystania kredytu i zamiaru ich spłaty zaciągniętego bez przytoczenia okoliczności błędów lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania, które to okoliczności należą do istotnych znamion przestępstwa oszustwa z art. 286 §1 kk i które nie pozostają wypełnione poprzez zachowanie oskarżonego

- obrazy przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia a mianowicie art. 4, art. 5§ 2, art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. wyrażającą się w przekroczeniu przez Sąd zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez dowolną i zawierającą wewnętrzne sprzeczności analizę zebranego w sprawie materiału dowodowego, nierozważeniu wszystkich okoliczności ujawnionych w toku postępowania oraz rozstrzygnięciu nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego, zwłaszcza co do świadomości pracowników Banku co do uczestnictwa oskarżonego w przestępczym procederze

- błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na niesłusznym przyjęciu przez Sąd, że oskarżony, wyzyskał błąd Banku co do swoich możliwości płatniczych, w sytuacji gdy prawidłowa analiza zebranego materiału dowodowego wskazuje, że oskarżony nie pobrał pieniędzy, nie uczestniczył w zawieraniu umów, co doprowadziło do niewłaściwego zastosowania art. 286 §1 kk;

Wskazując na powyższe obrona wniosła o uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I-szej instancji.

Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 26 lipca 2021r. w sprawie sygn. akt II AKa 154/20 zmienił wyrok Sądu I instancji co do M. M. w ten sposób, że w opisie czynu przypisanego oskarżonemu łączną kwotę wypłaconą przez pokrzywdzone banki ustalił na 495 000 złotych, a nadto ustalił, że umowa kredytowa opisana w punkcie 1/ wyroku dotyczyła kwoty 160 000 złotych, w punkcie 2/ 100 000 złotych, w punkcie 3/ 120 000 złotych, zaś w punkcie 5/ 115 000 złotych, a w pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od tego orzeczenia złożył obrońca skazanego M. M. podnosząc w niej zarzuty:

- obrazy przepisów prawa materialnego, tj. art. 286 §1 k.k. poprzez przypisanie oskarżonemu czynu z art. 286§1 kk, polegającego na wprowadzeniu Banków do opisu czynu wprowadzenia w błąd pokrzywdzonego Banku bądź wyzyskania jego błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania, które to okoliczności należą do istotnych znamion przestępstwa oszustwa z art. 286§1 k.k. i które nie pozostają wypełnione poprzez zachowanie oskarżonego;

- obrazy przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia a mianowicie art. 4, art. 5 § 2, art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. wyrażającą się w przekroczeniu przez Sąd zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez dowolną i zawierającą wewnętrzne sprzeczności analizę zebranego w sprawie materiału dowodowego, nierozważeniu wszystkich okoliczności ujawnionych w toku postępowania oraz rozstrzygnięciu nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego, zwłaszcza co do świadomości pracowników Banku co do uczestnictwa oskarżonego w przestępczym procederze

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I-szej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja wniesiona w imieniu skazanego nie jest zasadna.

Sformułowane w tym nadzwyczajnym środku odwoławczym zarzuty nie zostały skierowane do orzeczenia Sądu II instancji i jako takie są chybione. Zarzuty te nawet czysto formalnie nie odnoszą się do wadliwego przeprowadzenia kontroli instancyjnej – nie sformułowano zarzutu obrazy art. 433§2 k.p.k.

W pierwszym z nich wskazano na obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 286§1 k.k., poprzez przypisanie oskarżonemu czynu z tego artykułu, podczas gdy jego zachowanie nie wypełniło jego znamion. Należy jednak dostrzec, że Sąd Apelacyjny nie stosował prawa materialnego – jego rozstrzygnięcie, w części dotyczącej M. M., ograniczyło się do zmiany orzeczenia Sądu I instancji w zakresie ustalenia kwot, na które opiewały poszczególne umowy kredytowe i łącznej kwoty wypłaconej skazanym przez pokrzywdzone banki. Tym samym Sąd Odwoławczy nie mógł naruszyć art. 286§1 k.k.

Z kolei w drugim zarzucie podniesiono obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 4 k.p.k., art. 5§2 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k., wyrażającą się w przekroczeniu przez Sąd zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez dowolną i zawierającą wewnętrzne sprzeczności analizę zebranego w sprawie materiału dowodowego, nierozważeniu wszystkich okoliczności ujawnionych w toku postępowania oraz rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego, zwłaszcza co do świadomości pracowników banku co do uczestnictwa oskarżonego w przestępczym procederze.

Pomijając już w tym miejscu niedopuszczalność jednoczesnego stawiania w tej samej przestrzeni zarzutu naruszenia prawa materialnego i procesowego (błąd w stosowaniu prawa materialnego zawsze jest bowiem wskazaniem na wadliwość procesu wykładni lub subsumpcji, które opierają się na prawidłowo dokonanych ustaleniach faktycznych, gdy zarzut naruszenia prawa procesowego właśnie owe

ustalenia kwestionuje) odnosząc się do powyższego zarzutu na wstępie wskazać należy, że w postępowaniu kasacyjnym zarzut naruszenia:

- art. 4 k.p.k. – nie może stanowić samodzielnej podstawy zaskarżenia, gdyż w tym przepisie sformułowano jedną z generalnych zasad rządzących procesem karnym, która to zasada znajduje następnie konkretyzację w części szczegółowej kodeksu. Zatem treścią zarzutu może stać się jedynie naruszenie tych konkretnych, szczegółowo wskazanych przepisów, nie zaś zasady generalnej;

- art. 5§2 k.p.k. - dotyczy wątpliwości, które ma i nie jest w stanie rozstrzygnąć sąd rozpoznający sprawę, nie zaś wątpliwości którejs ze stron co do prawidłowości rozstrzygnięcia dokonanego przez ten sąd,

- art. 7 k.p.k. - co do zasady zarzut naruszenia tego przepisu podnoszony może być w postępowaniu kasacyjnym tylko wówczas, gdy sąd odwoławczy czynił samodzielne ustalenia faktyczne – taka zaś sytuacja nie miała miejsca w niniejszej sprawie.

Niezależnie zaś od powyższego zarzuty naruszenia art. 5§2 i 7 k.p.k. wzajemnie się wykluczają, bo albo pomimo prawidłowo przeprowadzonego postępowania dowodowego pozostają wątpliwości, których nie da się usunąć, albo postępowanie to zostało przeprowadzone nieprawidłowo, gdyż ocena dowodów była dowolna.

- art. 410 k.p.k. – nie ma zastosowania do postępowania odwoławczego, ponieważ to nie dowody ujawnione przed Sądem II instancji stanowiły podstawę rozstrzygnięcia tego sądu.

Lektura uzasadnienia kasacji nie daje podstaw do przyjęcia, że intencją skarżącego był zamiar wykazania nieprawidłowości dokonanej w tym zakresie kontroli odwoławczej przez Sąd Apelacyjny, lecz koncentruje się na dokonaniu, w ocenie obrony, nieprawidłowych ocen i ustaleń przez Sąd Okręgowy.

Sąd Najwyższy nie jest w tym układzie uprawniony do rozpoznania sprawy we wskazanej przestrzeni, bowiem stosownie do treści art. 536 k.p.k. jest związany granicami zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym może rozpoznać kasację wyłącznie w wypadkach określonych w art. 435 k.p.k., art. 439 k.p.k. i art. 455 k.p.k., a żaden z nich w niniejszej sprawie nie zachodzi.

Zupełnie na marginesie można więc wskazać jedynie, że sformułowane w kasacji zarzuty stanowią niemalże wierne powtórzenie zarzutów apelacyjnych. Do każdego z nich Sąd Apelacyjny odniósł się w sporządzonym uzasadnieniu i uczynił to w sposób zwięzły, ale prawidłowy. Bezsprzecznie trafnie wskazano, że ustawowe znamię „wprowadzenia w błąd” w rozumieniu art. 286§1 k.k. wyczerpane zostało poprzez wskazanie w opisie przypisanego czynu na „składanie z wnioskami

kredytowymi nierzetelnych i podrobionych faktur”. Polski proces karny nie jest procesem formułkowym i poprawność postawionych zarzutów, a w konsekwencji opisu przypisanych czynów, nie jest zależna od dosłownego przytoczenia stosownych fragmentów ustawy karnej.

Tym samym uznać należy, że Sąd Odwoławczy nie dopuścił się jakiegokolwiek uchybienia wskazanego w kasacji, tym bardziej zaś takiego o charakterze rażącego naruszenia prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

Powyższe skutkowało uznaniem kasacji za bezzasadną w stopniu oczywistym.

Skazanego, uwzględniając jego sytuację materialną, zwolniono od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.

I.n

ał